

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про затвердження Загальнодержавної програми охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 28, ст.135)

Верховна Рада України постановляє:

1. Затвердити Загальнодержавну програму охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів (додається).
2. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України

Л.КУЧМА

м. Київ, 22 березня 2001 року
N 2333-III

ЗАТВЕРДЖЕНО
Законом України від 22 березня 2001 року
N 2333-III

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА ПРОГРАМА ОХОРONI ТA ВІДTВORENNIA DOVKILLA AZOVСЬKOGO I ЧORNOGO MOPIV

Загальнодержавна програма охорони та відтворення довкілля Азовського і Чорного морів (далі - Програма) спрямована на забезпечення виконання Конвенції про захист Чорного моря від забруднення (1994 рік), Міністерської декларації про захист Чорного моря (1993 рік) та Стратегічного плану дій щодо відтворення та захисту Чорного моря (1996 рік).

Програма призначена для сприяння концентрації зусиль усіх суб'єктів управління і господарювання Азово-Чорноморського регіону по розробці та реалізації заходів щодо поліпшення екологічного стану Азовського і Чорного морів.

I. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

У цій Програмі вживаються такі терміни і визначення:

аквакультура - система заходів, спрямованих на штучне розведення цінних рослин та тварин у водному середовищі;

акваторія - водний простір водойми чи моря, обмежений природними, штучними або умовними кордонами;

біогенні речовини - іони азоту, фосфору, кремнію, заліза, кисень та вуглець, що забезпечують процеси життєдіяльності організмів;

джерела забруднення дифузні - джерела потенційного надходження забруднюючих і біогенних речовин до водного об'єкта шляхом їх змиву з водозбирної площини;

джерела забруднення точкові - джерела надходження до водного об'єкта забруднюючих і біогенних речовин, спричиненого їх локально визначеним скиданням;

евтрофікація - збільшення вмісту біогенних речовин у водоймі, що викликає бурхливе розмноження водоростей, зниження прозорості води і вмісту розчиненого кисню у глибинних шарах внаслідок розкладу органічної речовини мертвих рослин і тварин, а також масову загибель донних організмів;

екосистема (екологічна система) - природний комплекс, створений живими організмами, з умовами їх існування, пов'язаними між собою обміном речовин і енергії, які утворюють систему взаємозумовлених біотичних та абіотичних явищ і процесів;

екосистема бентична - екосистема дна водойм та твердих антропогенних субстратів (наприклад, колектори для молюсків у аквакультурі, корпуси суден тощо);

екосистема морська - сукупність живих морських організмів та середовища моря, що взаємодіють між собою;

зоопланктон - сукупність тварин, які мешкають у товщі морських вод і нездатні активно протидіяти перенесенню течіями;

ресурси біологічні - біологічні компоненти біосфери, що можуть бути використані для отримання людьми матеріальних та інших благ;

ресурси рекреаційні - об'єкти та явища природного і антропогенного походження, що використовуються для оздоровлення, відпочинку і туризму;

смуга прибережна - ділянка контакту суші та моря, що включає природні комплекси берега та прилеглої морської акваторії.

II. МЕТА ТА СТРОКИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Метою Програми є розроблення державної політики, стратегії та плану дій, спрямованих на запобігання зростанню антропогенного тиску на довкілля Азовського і Чорного морів, сприяння розвитку екологічно безпечних видів діяльності в Азово-Чорноморському регіоні, збереження і відтворення біологічного різноманіття та ресурсів морів, створення сприятливих умов для проживання, оздоровлення та відпочинку населення.

Об'єктом Програми є довкілля Азовського і Чорного морів у межах внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України та прибережної смуги.

Реалізація Програми розрахована на період до 2010 року і здійснюватиметься в два етапи - 2001-2005 та 2006-2010 роки.

На першому етапі на основі формування та реалізації щорічних планів соціального і економічного розвитку України передбачається здійснення комплексу організаційних, нормативно-правових та науково-технічних заходів, спрямованих на розв'язання найважливіших екологічних проблем, успішне та ефективне впровадження екологічно чистих технологій, будівництво очисних споруд, берегоукріплення, попередження зсуvin, реконструкцію каналізаційних мереж.

III. СУЧASNІЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН АЗОВСЬКОГО І ЧОРНОГО МОРІВ

Азовське і Чорне моря є найбільш ізольованими від Світового океану морями планети з водозбірним басейном понад 2 млн. кв. кілометрів.

Територіальні води України у Чорному морі займають

PAGE INTENTIONALLY LEFT BLANK

TRANSLATION

12/13/2017   On Approving the National... | No. 2333-III of 3/22/2001 (Print version)

LAW OF UKRAINE

On Approving the National Program for the Protection and Restoration of the Environment of the Sea of Azov and Black Sea

(Gazette of the Verkhovna Rada of Ukraine (VRU), 2001, No. 28, Art. 135

The Verkhovna Rada of Ukraine hereby orders:

1. To approve the National Program for the Protection and Restoration of the Environment of the Sea of Azov and Black Sea (appended hereto).

2. This Law shall take effect from the day of its publication.

President of Ukraine

L. Kuchma

Kyiv, March 22, 2001

No. 2333-III

APPROVED
by Law of Ukraine No. 2333-III
of March 22, 2001

NATIONAL PROGRAM FOR THE PROTECTION AND RESTORATION OF THE ENVIRONMENT OF THE SEA OF AZOV AND BLACK SEA

The National Program for the Protection and Restoration of the Environment of the Sea of Azov and the Black Sea (hereinafter "Program") is designed to ensure the implementation of the Convention on the Protection of the Black Sea against Pollution (1994), the Ministerial Declaration on the Protection of the Black Sea (1993), and the Strategic Plan of Action for the Restoration and Protection of the Black Sea (1996).

The Program is designed to help focus the efforts of all administrative and commercial entities in the Azov-Black Sea region on developing and implementing measures to improve the environmental condition of the Sea of Azov and the Black Sea.

I. DEFINITIONS

The following definitions shall be used in this Program:

aquaculture – a system of measures aimed at the artificial reproduction of valuable plants and animals in an aquatic environment;

water area – a water expanse of a body of water or sea bound by natural, artificial, or conventional borders;

biogenic substances – ions of nitrogen, phosphorous, silicon, iron, oxygen, and carbon that enable the life processes of organisms;

diffuse sources of pollution – sources of potential inflow of pollutants and biogenic substances into a body of water by means of run-off from a water catchment area;

TRANSLATION

12/13/2017   On Approving the National... | No. 2333-III of 3/22/2001 (Print version)

point sources of pollution – sources of entry of pollutants and biogenic substances into a body of water as a result of locally identifiable discharge;

eutrophication – an increase in the content of biogenic substances in a body of water, leading to the explosive reproduction of algae, a decrease in water transparency and oxygen content in deep layers due to the decomposition of organic material from dead plants and animals, as well as a massive loss of bottom organisms;

ecosystem (ecological system) – a natural complex formed by living organisms interconnected by nutrient cycles and energy flows, which form a system of interdependent biotic and abiotic phenomena and processes;

benthic ecosystem – the ecosystem of the bottom of a body of water and solid anthropogenic substrata (e.g., collectors for mollusks in aquaculture, hulls of vessels, etc.);

marine ecosystem – the interacting combination of living marine organisms and their marine environment;

zooplankton – the collection of animals inhabiting the water column and unable to actively resist being carried by currents;

biological resources – biological components of the biosphere that may be used by people to derive material or other benefits;

recreational resources – natural and man-made objects and phenomena that are used for rest, recreation, and tourism;

coastline – the place where the land meets the sea, including the natural complexes of the shore and adjacent marine waters.

II. PURPOSE AND IMPLEMENTATION PERIOD OF THE PROGRAM

The purpose of the Program is to develop a state policy, strategy, and plan of action aimed at preventing the growth of man-made pressure on the environment of the Sea of Azov and the Black Sea, to facilitate the development of environmentally-friendly types of activity in the Azov-Black Sea region, to preserve and reproduce the biological diversity of marine resources, and to create favorable conditions for the habitation, recreation, and leisure of the general public.

The object of the Program is the environment of the Sea of Azov and the Black Sea within the limits of the internal sea waters, territorial sea, exclusive (maritime) economic zone of Ukraine and its coastline.

The Program will be implemented during the period up to 2010 and will be carried out in two phases: 2001-2005 and 2006-2010.

The first phase, based on the formation and implementation of annual plans for the social and economic development of Ukraine, will involve implementing a set of organizational, regulatory, scientific and technical measures aimed at solving vital environmental problems, successfully and efficiently introducing environmentally-friendly technologies, building treatment facilities, reinforcing the shore, preventing erosion, and upgrading sewage networks.

III. CURRENT ENVIRONMENTAL CONDITION OF THE SEA OF AZOV AND BLACK SEA

The Sea of Azov and Black Sea are the most isolated seas from the World Ocean on the planet, with a water catchment basin of over 2 million km².

The territorial waters of Ukraine in the Black Sea occupy [...]